A°. 1830. No. 45.

SURINAAM- SCHE KRANT.

VRIJDAG, DEN 4den JUNIJ.

NOTIFICATIE.

Van wege het Gemeente Bestuur wordt bij deze bekend gemaakt, dat ingevolge het geresolveerde ter vergadering van voornd. Bestuur in dato 27 Mei j. l., de prijs of taxa van het Brood tot zoolang daarin geene verandering zal worden gemaakt, is bepaald, als:

Van een BROOD, moetende wegen 7 *Oncen* en 1 *Lood*, op 8 *Centen*.

Van een BROOD, moetende wegen 3 *Oncen* 1½ *Lood*, op 4 *Centen*, en voorts, dat de prijs van het Vleesch gelaten is op den voet, als zulks bij de laatste bekendmaking is bepaald geweest.

Wordende aan alle Broodbakkers en Slagters wel uitdrukkelijk aanbevolen, zich daarna stiptelijk te gedragen, op pœne als tegen de overtreders is vastgesteld.

En is de Baljuw en Commissaris van Policie met de strikte handhaving dezer belast.

Paramaribo, 1 Junij, 1830.

De fung. Secretaris,
G. S. DE VEER.

BURGERLIJKE STAND.

Gedurende de maand *Mei* zijn geboren:

Van het Manneli(j)k geslacht	10	personen.
« « Vrouwelijk	« 19	«
	29.	

OVERLEDEN.

Van het Mannelijk geslacht	11	personen.
« « Vrouwelijk	« 8	«
	19.	

Getrouwd 1 paar.

OVERLEDEN, gedurende de maand MEI, 1830.

Den 1sten, *Adriaan van Negreb*, oud 45 jaren en 7 maanden.

Den 6den, *Pieter van Geenen*, oud circa 59 jaren.

Den 7den, *Philip Rijnhard*, oud 45 jaren.

Den 13den, *Saratje Wilhelmina Thoma*, dochter van *Johanna Louisa Frederica Klijn*, oud 9 maanden.

Idem, *Jacoba Amalia* dochter van *l'Esperance* van *Saraatje van Mertini*, oud 5 dagen.

Den 14den, *Rachel Torres*, Huisvr. van *Mozes Henriques Cotino jr.*, oud 45 jaren.

Den 18den, *John Pegg. Oliver Keen*, oud 20 jaren en circa 4 maanden.

Den 20sten, *Christina Carolina Isabella Steffens*, Huisvr. van *Hans Klint*, oud circa 38 jaren.

Idem, *Johanna Carolina*, dochter van *J. H. Zeegelaar*, oud 10 jaren en 6 dagen.

Idem, *Salomon*, zoon van *Jacob Salomon Samson*, oud 6 dagen.

Den 21sten, *William Barr*, oud 34 jaren.

Den 22sten, *Daniel Bartholomé Claude Brousson*, oud .

Den 23sten, *Abr. Moz. Jessurun*, oud 57 j.

Den 24sten, *Hanna*, dochter van *Samson Mozes van West*, oud 1 jaar, 4 maanden en 6 dagen.

Den 25sten, *Elisabeth Johanna Helcus Hubner*, Huisvr. van *C. N. Goede*, oud 41 jaren, 9 maanden en 16 dagen.

Den 26sten, *Andries Thieler*, oud 25 jaren.

Idem, *Antje van Franke*, oud 25 jaren en 8 maanden.

Den 28sten, *Wilco Pieter Wilkens*, oud 55 jaren en 9 maanden.

Den 31sten, *Jacob Gabaij Fonseca*, zoon van *Abraham Gabaij Fonseca*, oud 15 jaren.

PARAMARIBO, *3 Junij, 1830.*

In Haarlemsche Couranten van 27 en 30 Maart, wordt het volgende gemeld:

Dezer dagen zijn hier te lande dagbladen van het eiland Java aangebragt, van den 24sten November, tot en met den 5den December van het afgeloopen jaar. In een derzelve vindt men een officieel rapport van den generaal *de Kock*, uit Magellaan, van 24 November. Uit den inhoud blijkt, dat destijds geene vijandelijkheden werden gepleegd, maar dat men den persoon van den hoofd muiteling, den beruchten *Diepo Negero*, nog niet had kunnen vermeesteren; — dat dezelve zich steeds schuil wist te houden, en de genen, welke werden afgezonden, om hem op te sporen, te ontkomen. In het begin van November had men bij de kolonne van den majoor *Michiels* berigt ontvangen, dat gemeld opperhoofd naar de kanten van Teleppo was geweken, en zich, bij de bewegingen, welke onder de troepen in Bagelleen hadden plaats gehad, nog meer westwaarts had begeven, ten einde door de Banjoemaas naar Mataram terug te keeren; doch op het berigt van een tommongong, die zich eenige dagen daarna had onderworpen, was *Diepo Negoro* destijds in den omtrek van Griga, eene dessa in de wildernissen ten oosten van Ploembon, niet verre van het gebergte Indrikilo. De majoor had terstond zijne jagers met eenige Tidorezen afgezonden, om dien omtrek te doorzoeken, doch van deze beweging was de uitslag nog niet bekend.

De onderwerping van dezen tommongong, met name *Tjondro Gente*, was men verschuldigd aan het vangen van deszelfs vrouw en zoon, door eene patrouille van den sergeant *Valkenburg*, op de aanwijzing van een der pradjoerits. Dezelve werd als van veel belang aangemerkt, daar genoemd opperhoofd steeds veel kwaads had gesticht op de grenzen van Banjoemaas, en laatstelijk door *Diepo Negoro* zelven als bevelhebber van het Selomanesche was aangesteld.

Wijders komt nog in dit rapport voor, dat van de menigte van hoofden en volgelingen, welke zich nog in de dessa's schuil hielden, en die, bij minder gunstige vorderingen in den stand van zaken, gewisselijk veel kwaads zouden kunnen stichten, zich weder verscheidene hadden onderworpen, en verwijst de generaal *de Kock*, op zijn rapport van den 17den November, van hetwelk, bij gebrek van de dagbladen van 3 tot 24 November, de inhoud hier te lande niet bekend is.

— In de dagbladen van Java van 5 tot 21 November vindt men verscheidene rapporten van den generaal *de Koek*, wegens den staat van zaken in de vorstenlanden. In een uittreksel van een derzelve van den 29 October, geplaatst in het blad van den 7den November, komt voor, dat met *Ali-bassa prawiro-Dirdjo* (*Sentot*) nog in onderwerping is gekomen een ander opperhoofd van aanzien, en wordt alzoo de tijding der onderwerping van den eerstgenoemden bevestigd. — De verdere rapporten hebben betrekking tot de genomene maatregelen, ten einde *Diepo Negoro* onophoudelijk ook in de schier ontoegankelijk oorden, in welke hij zich destijds ophield, te vervolgen. Volgens het zeggen van een gevangen genomen priester, bestond zijn geleide, in het midden van de maand November, uit niet meer dan 140 gewapende manschappen, aangevoerd door twee zijner zonen. Den 10den November is genoemd opperhoofd bijna in de magt gevallen van eene afdeeling van de kollonne van den majoor *Michiels*, en ter naauwernood, te voet, met achterlating zijner paarden en zelfs zijner kleedingstukken, aan zijne vervolgers ontkomen.

Den 6den November is te Batavia de nieuw gebouwde r. k. kerk, op het plein van Waterloo, in tegenwoordigheid van Z. E. den commissaris-generaal en andere hooge ambtenaren, plegtstatig ingewijd.

Van gouvernementswege was last gegeven, om te onderzoeken, of het mogelijk zoude zijn, om een kanaal te graven, hetwelk de rivier Tjitarum met het reeds gegraven kanaal Sonthar konde verbinden, ten einde alzoo de voortbrengselen uit de Preanger-regentschappen, langs eenen korteren en meer zekeren weg, naar Batavia te voeren.

Een Engelsch schrijver heeft onlangs eene vergelijking gemaakt tusschen de waarde der steenkolen, die jaarlijks uit de Britsche kolenmijnen gehaald worden, en die van edele metalen, welke de Amerikaansche goud en zilvermijnen opleveren, en is daarbij tot de verrassende uitkomst gekomen, dat de waarde der eerste meer dan eens zoo groot is als die der laatste. Ofschoon dergelijke berekeningen uit den aard der zaak slechts bij raming kunnen plaats hebben, meenen wij onzen lezers toch geene ondienst te doen, met het volgende uit het Engelsch werk mede te deelen:

De Engelsche kolenmijnen leveren gezamenlijk 18 millioen tonnen of ruim 8000 millioen Ned. ponden steenkolen in het jaar op. De verkoopprijs of waarde der steenkolen bedraagt aan de mijn zelve, door elkander gerekend, omstreeks 6 Nd. gulden per ton, of *f* 1.35 de 100 Ned. ponden, en het geheel bedrag van de opbrengst der kolenmijnen dus *f* 108,000,000.

Maar wanneer men in aanmerking neemt, dat de kosten van vervoer, zoo te water als te land, voor de steenkolen nog ruim zooveel bedragen als derzelver oorspronkelijke waarde, en dat deze waar, dus, door elkander gerekend, voor niet minder dan *f* 12 per ton verkocht wordt, dan stijgt de waarde van de jaarlijksche opbrengst der kolen-mijn tot over de twee honderd millioen guldens.

Daarentegen bedroeg de waarde van de edele metalen, die de Amerikaansche goud-en zilvermijnen jaarlijks opleveren, in het begin dezer eeuw, toen men daarvan vrij naauwkeurige berekeningen heeft gemaakt, niet meer dan 105 millioen gulden, welke som, wanneer men de kosten van vervoer, die door elkander niet meer dan 2 ten honderd bedragen, daarbij rekent, tot ruim 105 millioen klimt.

Het verschil ten voordeele der steenkolen boven het goud en zilver bedraagt dus, volgens de bovenstaande berekening, meer dan de helft, en zoude denkelijk nog veel grooter bevonden worden, indien men eene berekening omtrent de tegenwoordige opbrengst der goud-en zilvermijnen bezat daar het toch bekend is, dat deze opbrengst in den laatsten tijd veel geringer is geweest, dan in de eerste jaren dezer eeuw. Het behoeft voorts naauwlijks herinnerd te worden, dat juist de meerdere kosten van vervoer, die voor de steenkolen, in vergelijking met de edele metalen, benoodigd zijn, de waardij der kolen-boven de goud-en zilvermijnen beslist, vermits toch de daarvoor besteedde gelden voor verre het grootste gedeelte door de arbeidende en nuttigste klassen der maatschappij verdiend worden, en dus regtstreeks den bloei van den Staat bevorderen.

Den 16 Februarij is het tweede eeuwfeest van het Atheneum te Deventer plegtig gevierd. De hoogleeraar *van Eck* heeft eene redevoering gedaan; de hoogleeraar *P. Bosscha* heeft een dichtstuk voorgedragen. De eerstgenoemde heeft, bij de vermelding van de lotgevallen der stichting, gewaagd van het *Fraterhuis*, hetwelk voor 500 jaren door *Geert Groot* is opgerigt; waaruit destijds zoo veel licht is opgegaan, en in hetwelk de beroemde Rotterdammer, *Desiderius Erasmus*, zijne eerste vorming heeft ontvangen.

MENGELWERK.

HEILZAME PILLEN.

Een soldaat, die onder de regering van FREDRIK *den grooten* te *Berlijn* in garnizoen lag, kon met zijne geringe bezoldiging niet toekomen, en had, evenwel, weinig lust, om, gelijk zijne makkers, door werk, dat eenige moeite vereischte, iets daarenboven te verdienen. Hierom kwam hij op den inval, zijn heil in de geneeskunde te beproeven. — Hij maakte pillen, welke hij, onder de hand, voor eene kleinigheid verkocht, en die, zoo als hij zeide, onfeilbaar waren tegen het zuur in de maag, voor hartkloppingen en duizelingen. Slechts zij, die geloof sloegen aan de heilzame uitwerkselen dezer pillen, werden de eerste koopers er van. Zij bemerkten, de beloofde uitwerking, en bleven niet in gebreke, dezelve bij hunne vrienden hoogelijk

te roemen. Daardoor verkreeg onze nieuwe dokter eenen sterken toeloop, en de faam zijner artsenij verspreidde zich, hoe langer hoe meer, door Berlijn en deszelfs omtrek. De pillenmaker stond hier heel goed bij, en oordeelde het nu raadzaam, zijnen klanten deze pillen als *probatum* tegen alle mogelijke ziekten en kwalen aan te prijzen. Wie zou niet, uit zuinigheid, zijne toevlugt tot hem genomen hebben! Een doosje pillen kostte slechts eenige stuivers, — want bij het vermeerderde debiet had de verkooper, wijsselijk, den eersten prijs verhoogd, — en wanneer men met eenen arts raadpleegde, moest men niet alleen dezen, maar ook de, veel duurdere, geneesmiddelen in de apotheek betalen!

Eindelijk baarde, echter, de zaak zóó veel opziens, dat men noodig vond, de bestanddeelen dezer pillen te laten onderzoeken. Zij werden gestampt, in water en ook in wijngeest opgelost, maar kon, nogtans, het geheim niet volkomen doorgronden. Wanneer de pillen van hare verzilvering ontdaan waren, hadden zij eene donkerbruine, zwartachtige kleur, en eenen zuren, krachtigen smaak. — Nu leverden de dokters nog sterkere bezwaren in bij den *Chef* van het *regiment*, en de soldaat werd, door den *auditeur*, ter verantwoording ingedaagd. In het verhoor deswege verklaarde hij, zonder veel omwegen, dat het kommiesbrood hem niet best had willen smaken, en hij, daaromtrent, op de gedachte gekomen was, van zijne toelage pillen te maken. Allengs was deze pillenhandel voor hem zóó voordeelig geworden, dat hij daarvan regt goed en gemakkelijk kon leven. Zijne pillen hadden niemand nadeel gedaan, maar wel menig een', volgens zijne verzekering, volkomen geholpen. „Doch," zeide hij, « mag ik er geene meer maken dan moet ik mij aan het bevel onderwerpen, ofschoon ik daarbij een magtig verlies zal lijden!"

Op deze trouwhartige bekentenis kwam hij er alleen met de waarschuwing af, dat hij zich, op zware straf, in het vervolg, van allen onbevoegden handel met geneesmiddelen moest onthouden. — Ondertusschen hadden toch vele lieden uit allerlei standen, in spijt van deze ontdekking, een groot vertrouwen op de pillen van den krijgsman, en ter sluik raakte hij nog menige doos, tegen veel hoogeren prijs, kwijt; want toen hij dezelve alleen in stilte, en onder belofte van de sterkste geheimhouding, afstond liet hij, met eene verstandige berekening, het aan de edelmoedigheid dergenen over, die ze van hem begeerden, welken prijs zij hem wilden geven; en men beseft gemakkelijk, dat hij daarbij geenzins schade had.

ADVERTENTIËN.

TRANSPORTEN.

Den 2den Junij 1830. *JOHANNA REESE*, aan *F. L. KUNSTER*, van een Erf en Gebouwen, aan de *Kaulnie*, La. D. No. 17.

» *JACOBA BRANDON*, aan *MARIA JACOBA LION ARONS*, van de helfte in het Erf en daarop staande Gebouwen, gelegen aan de *Wagenwegstraat*, La. .... No. ....

» *N. L. BRAAM*, Exploicteur bij het *Hof van Civile en Criminele Justitie*, aan *J. B. F. BOUFFARÉ*, van het Huis en Erf, aan de *Weidestraat*, La. D. No. 280.

Paramaribo, 4 Junij, 1830.
De fungerende Secretaris,
G. S. DE VEER.

N. L. BRAAM, Exploicteur bij den *Hove van Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, zal op HEDEN, den 4den Junij 1830, 's morgens de Klokke *Negen* uren, ter Kastelenije van het *Hof van Civile en Criminele Justitie*, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen aan de *Heerenstraat*, bekend onder La. B. No. 67; aankomende *JAN HENDRIK FRANKE.*

Het *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen aan de *Oude Oranje Tuin*, La. B. No. 163; aankomende *DUKE WELCH.*

Paramaribo, 4 Junij, 1830.

Op den 28sten Mei, j. l., des namiddags ten 3 uren, is, na eene korte ziekte van *veertien* dagen, in den ouderdom van 34 jaren, 9 maanden en 15 dagen, overleden, onze veel geliefde Neef, de WelEdele Heer WILCO PIETER WILKENS, in leven *GEZWOREN KLERK* dezer Kolonie.

Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

JOHAN BALTHAZAR DU BRUYEL.
HENDRINA ERNSTINA BLEY.

De Affaire canteerende op naam van M. BRONKHORST EN Co., zal door het plaats gehad hebbende overlijden van nu wijlen den Heer M. M. BROMET, te *Amsterdam*, op den 30sten dezer maand gedesolveerd worden.

De resteerende Winkelwaren, gemelde firma aankomende, zullen door de Vendumeesteresse Mevrouw de Wed. C. S. GOMPERTS, op den 17den dezer, worden publiek verkocht.

Den *Eersten* Junij, 1830.
J. BRONKHORST JR., qq.

De Ondergeteekende, als Generale Gemagtigde van den uitlandigen M. BRONKHORST, maakt bij deze aan de geëerde Begunstigers van gemelde M. BRONKHORST bekend, dat met *primo* der aanstaande maand Julij der geexisteerd hebbende Affaire, onder de firma van M. BRONKHORST EN Co., door meergemelde M. BRONKHORST, in privé gecontinueerd zal worden.

De Ondergeteekende qq., aan zijne Begunstigers voor het verleende vertrouwen, zijne opregten dank betuigende, recommandeerd zich bij voortduring in hunne protectie.

Den *Eersten* Junij, 1830.
J. BRONKHORST JR., qq.

☞ Tot narigt van de Belanghebbenden, dient, dat de *bekendmaking* van den Heer J. BRONKHORST JR., qq., in de Courant van den 1sten dezer, omtrent het cesséren van de firma van M. BRONKHORST EN Co., abusivelijk is geplaatst, alzoo, ingevolge overeenkomst tusschen de Venoten, deze Firma *moet blijven voortduren*, zoo als bij gemelde overeenkomst is bepaald.

Paramaribo, 3 Junij, 1830.
D. BENJAMINS, qq.

VERLOREN op Maandag, den 31 Mei ll.: Een Gouden BRASELET. — De Vinder wordt vriendelijk verzocht hetzelve, tegen belooning, te bezorgen aan deze Drukkerij.

Sedert eenige dagen heeft zich geabsenteerd een Neger-jongen, genaamd TROBIE; — die denzelve terug bezorgd bij den Ondergeteekende, zal het *gewone Vanggeld* genieten.

Paramaribo, 3 Junij, 1830.
W. C. GRUNBERG.

Aangebragt per Kapt. K. H. RUIJL, en tot civiele prijzen te bekomen, bij E. BEIJER:

Extra fijne Zwitsersche Calicoos, Ginghams, Doeken, Lakens, Drap Peruvienne, Circassienne, zwart Merinos, zwart en blaauw Grijn, Flanel, zwarte Crepe, blaauwe Tafelkleeden, wit Sattijn of engelsch Leer, grijze en zwarte mans en jongens Baever Hoeden, fijne engelsche Scheer- en Pennemessen, plated Olie en Azijnstellen, fijne witte en zwarte zijde Kousen, zwart Lak en Ouwels, bronze Tafellampen, verlakte Theebladen, groen Schilderijkoord, vilte Petten, velin Post- en Propatriapapier, Schrijfpennen, blanco Boeken, beste zwarte en roode Inkt, en veel andere Goederen meer.

Nog in voorraad: Exquise Rhijn Wijn.

J. VAN GELDER, Hz.

heeft ontvangen per het Schip *de Drie Gebroeders*, Kapt. K. H. RUIJL, en biedt tegen zeer billijke prijzen te koop aan, als:

Aardappelen; Boter in 14 ℔ vaatjes; Z. M. en komijne Kazen; Westphaalsche Hammen; Rolpens, Saucijsjes en Worst in vaatjes; ¼ tonnen rook en pekel Spek; heele, halve en kwart tonnen best gezouten Vleesch; Casseer Vleesch; ankers Zuurkool; ⅛ ankers Roode en Bloemkool in fransche wijn azijn; groene en graauwe Erwten in vaatjes; gebakken Kalfs Karbonade en Anchovis in potjes; gerookte Zalm in blik; fijne Tafelbeschuit; Amandelbanket en Bitterkoekjes in trommels; beste Joosjes-, Hijsan- en Zwarte Thee in kistjes van 2, 5 en 6 ℔; dubbelde Raffinades; lange Pijpen; beste Varinas Rook-Tabak; Hamburger Sigaren; fijne salade Olie; Wijn Azijn; zwarte Peper; Piement; Kaneel; Notenmuscaat; Foelie; Nagelen; Anijszaad; gepelde bittere- zoete en juffers Amandelen; gedroogde Tuinboonen; Doperwten; Peulen; Truffels; Patés d'Italie; Champignons; Peeren; Appelen; Pruimendanten; Muscadelrozijnen; witte en bruine Sago en Vermicelle.

Een assortiment Zuurgoed; fransche en engelsche Mosterd; Vruchten op brandewijn; ½ pijpen beste Chorrijwijn; beste Portwijn in kistjes van 12 flesschen, en alle soorten van andere Wijnen en Dranken.

Parfumerien; flesschen-, pullen-, stoopen- en visschers Kurken; — een nieuw assortiment fijne en dikke Kurken kleed-, pomp- en grond Schoenen; Jongens- Wellingtons; gekleurde kinder-, marokeine en stoffe Dames Schoenen; dito dito Laarsjes; groene en bronze Heeren en Dames Pantoffels; mans-, jongens- en kinder Hoeden; supra fijn zwart, blaauw en groen Laken en Circasienne; wit, rood en geel Cassimir; Oostindisch blaauwe Nanking; zwart en blaauw Camblet; fijne en ordinaire witte en bruine Drill; supra fijne Sateens; Hemden Linnens; Vriesche Bonten; Boekjes Streep; zwarte Zijde voor Vesten; dito Taft voor Dames Kleedjes; zwarte zijde Dassen met strikken; Doosjes met Naaikatoen; IJzergaren; paardenhare Matrassen; enkele veeren Hoofdkussens; $\frac{12}{4}$ Beddetijk; Visschersgaren en Lijnen; zeemleedere Lappen en Sponsen.

Glas- en Aardewerk, waaronder een elegant *kristallen dejeuné Servies*; fraaije engelsche gebronste Tafellampen; dito Hanglampen met 1, 2 en 3 lichten; pleete Tafellampen met zilveren randen; dito Schotlantaarns, Olie en Azijn-, en Drankstellen; Flesschenbakken; Inktstellen; Koetslantaarns; zilveren patent Potlooden; gouden Sigaarpijpjes; Caretten Kammen; Sigaarkokers en Snuifdoozen; Garnituren; echte Granaten met gouden sloten; fijne engelsche Scheer- en Schrijfkistjes; fijne en ordinaire Likeurkelders; engelsche Tanden- en Tafel Schuijers; Chais Zweepen en fijne Karwatsen; Dames Werkkistjes. — Een assortiment Tafel- en Pennemessen en Scharen, Koralen en diverse andere Goederen.

Men vraagt voor eenigen tijd in Huur een *Tuin-Neger*. Adres ter dezer Drukkerij.

De Ondergeteekende is voornemens binnen kort deze Kolonie te verlaten.

Paramaribo, 3 Junij, 1830.
J. A. MULLER.

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 1sten dezer, de Nederlandsche Sloep ANNA, Kapt. JOHN JAMES SIMMONS, van St. Eustatius.

UITGEZEILD.

Den 28sten Mei, de Nd. Am. Brik FAIR TRADER, Kapt. DAVID L. LECRAW, naar New Burrij Port; lading: 163 vaten Melassie.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.